

Rooien met hogere snelheid

Capaciteitsvergroting staat centraal op Beet Europe

Tien rooiers vormen op 14 oktober het imposante decor voor Beet Europe. Een unieke kans om de top van Europa op het gebied van het rooien van bieten met elkaar te vergelijken. De grote vraag is hoe snel de chauffeurs durven te rijden. Op zoek naar capaciteitsvergroting lijkt dat voorlopig namelijk kansrijker dan bredere rooiers.

Voor Nederlandse loonwerkers is Beet Europe een uitgelezen kans om kennis te nemen van de modernste stand in de rooi-techniek. Met vier rooiers uit eigen land en nog zes andere uit Duitsland zijn alle belangrijke leveranciers vertegenwoordigd. Allemaal zullen ze op de 12 oktober proefrooien, waarna de resultaten worden geanalyseerd. Tijdens de demo op 14 oktober zullen deze resultaten bekend worden gemaakt. Bij het proefrooien geldt voor de rooiers alleen een minimumsnelheid. Veel sneller zal er dan niet worden gereden, om zo schoon mogelijke bieten te rooien met liefst een hele wortel. In de praktijk blijkt die snelheid tussen de vier en vijf kilometer per uur steeds vaker verlaten te worden. In Europa lijkt de tendens duidelijk gericht op sneller rijden om zo de capaciteit te vergroten. Het is iets wat Robin Vervaeet al terugziet op de computergegevens van de Engelse rooiers die hij inruilt. Regelmatig treft hij machines die al op een gemiddelde van 1,8 hectare per uur zitten. In Nederland ligt dat nog maar op 1,0 tot 1,2 voor de Beet Eaters. "In Engeland zie je dus dat ze met dezelfde rooiers al veel harder rijden. Natuurlijk is de opbrengst niet altijd zo hoog als hier, maar ze rooien meer hectares per uur en meer hectares per seizoen. De benutting van de rooier is dus veel beter."

De lagere benutting van de rooiers in Nederland vergeleken met die in Engeland is een punt van zorg voor Frans Tijink, directeur van het IRS. "Het gevolg is dat het langer duurt voordat een rooier wordt vervangen en nieuwere technieken algemeen worden toegepast."

Uit de verdeling over de loonbedrijven (zie tabel) blijkt dat 57 procent van de loonwerkers een areaal van minder dan 150 hectare bieten rooit. 83 procent haalt zelfs niet de 300 hectare. Het gevolg van dat kleine areaal per rooier is nu terug te zien in het uitblijven van investeringen in nieuwe rooiers. Bij een areaal van 70.000 hectare en een areaal van 400 hectare per rooier zou je in Nederland 175 rooiers nodig hebben. Bij een vervanging eens in de zeven jaar zouden er 25 nieuwe rooiers per jaar kunnen worden verkocht, maar dat halen we de laatste jaren bij lange na niet.

Die lage bezetting is volgens Vervaeet ook de reden dat er relatief weinig belangstelling is voor de negen- en twaalfrijers. "Dat is pas interessant als je de maximale benutting uit de zesrijer hebt gehaald en je niet verder kunt. Voorlopig zijn er nog maar heel weinig loonwerkers bij wie dat speelt".

Nieuwe rooi technieken

Tijink verwacht daarom dat er voorlopig vooral zal worden gewerkt aan het verhogen van de capaciteit van de zesrijige rooiers. "We zien toch nieuwe rooi technieken komen, zoals de rooiwielen en andere kopsystemen om de snelheid te kunnen vergroten. Op Beet Europe zullen verschillende systemen te zien zijn met zelfzoekende rooiwielen die hydraulisch worden aangedreven. Als ze voldoende voorloop hebben, moeten die de bieten schoner uit de grond kunnen halen. Daar ligt dan al de eerste stap naar capaciteitsvergroting, want als er minder grond op de reinigingszonen verwijderd hoeft te worden, kunnen er meer bieten door. Dat is dus een hogere snelheid." Dat ruimte maken voor een grotere bietenstroom zal op veel rooiers te zien zijn. Zowel Vervaeet als Agrifac heeft op zijn rooier mogelijkheden gecreëerd om de bieten sneller te verwerken. Ook Grimme claimt op de nieuwe rooier een fors hogere capaciteit te halen. Holmer heeft om dat te verbeteren voor het eerst een rijonafhankelijke rooihoogteverstelling. Op Beet Europe zal ook moeten blijken hoe de rooier van Ropa zich houdt. Dit is nog steeds de grootste rooierfabrikant van Europa. Ook dit merk komt met een primeur naar Lelystad, want voor het eerst kan de Micro Topper 2 worden bekeken. Het maakt de demonstratie in elk geval een unieke mogelijkheid om de nieuwste technieken te vergelijken. Een kans die in Nederland de komende tien jaar niet terug zal komen.

Tekst: **Toon van der Stok en Gert Vreemann**
Foto's: **fabrikanten**

Verdeling rooiwerk over loonbedrijven

Groep	Percentage loonwerkers	Percentage areaal	Gemiddeld per bedrijf
Meer dan 500 ha	5%	18%	690 ha
400-500	3%	9%	449 ha
300-400	9%	17%	335 ha
200-300	12%	17%	244 ha
150-200	14%	14%	175 ha
100-150	20%	14%	124 ha
50-100	18%	8%	76 ha
Minder dan 50 ha	19%	3%	24 ha

Beet Europe: waar en wanneer?

Beet Europe wordt gehouden op donderdag 14 oktober van 8.00 tot 17.30 uur. Locatie: PPO, Edelhertweg 1 in Lelystad. De toegang is gratis, evenals het parkeren. Beet Europe is meer dan alleen een rooi-demonstratie: IRS, PPO-AGV en verschillende bedrijven in zaaizaad en gewasbescherming geven toelichtingen bij proeven met onder andere groenbemesters en bietenrassen. Via een profielkuil wordt ook verder in de bodem gekeken. Beet Europe wordt georganiseerd door een samenwerkingsverband van IRS, Suiker Unie, Royal Cosun en Wageningen UR. Meer informatie: www.beeteurope2010.com.

Bewaarpref

Nu bieten aan het eind van het seizoen steeds langer bewaard moeten worden, is het belangrijk om ook dan de verliezen te minimaliseren. Dat betekent dat de bieten bij het rooien zo min mogelijk moeten worden beschadigd. Ook dat zal tijdens Beet Europe worden getest. Van elke rooier zullen 400 bieten worden verzameld, die daarna acht weken onder geconditioneerde omstandigheden worden bewaard. Het zal een beeld geven van de mate waarin de bieten zijn beschadigd tijdens het rooien. Ook het kopwerk zal dit resultaat beïnvloeden, want alleen goed gekopte bieten met een klein snijvlak geven minimale verliezen.

Primeurs

Naast de nieuwste rooiers is er nog een aantal primeurs te verwachten. Zo komt Ropa met de nieuwste muis voor het laden van bieten. Deze heeft een uitzwenkbaar contragewicht om over grotere afstand te kunnen laden. Ook Kleine komt met een nieuwe muis, die ook kan laden vanaf beton.

Op rooiergebied zijn er veel noviteiten te verwachten. Agrifac toont voor het eerst in de praktijk de nieuwe Quatro en de vernieuwde Big Six met rooiwielen. Grimme komt met de rooier met speciale mulcher-nakopper. Holmer is aanwezig met de rooier met rijonafhankelijke rooidiepte-instelling. Ropa showt voor het eerst de Micro Topper 2. Dit is een doorontwikkeling van het rijonafhankelijke systeem voor nakoppers van deze fabrikant. Een verlengde taster verbonden aan het mes zorgt ervoor dat het mes de hoogte van de biet volgt. Afstrijkers verwijderen daarbij direct de koppen, zodat er minder in het rooikanaal komen. Vervaet, ten slotte, komt met de nieuwe Beet Eaters met een nieuwe cabine en een vernieuwd besturingssysteem (zie pagina 32). De Zeeuwse fabrikant streeft er naar om ook zijn eerste rooier met rooiwielen klaar te hebben.

Personeel

De rooier is een van de factoren die het resultaat van de bietenoogst bepalen, maar minstens zo belangrijk is de chauffeur. Hij kan met de juiste instelling immers het maximale uit de rooier halen. Hij moet inspelen op de omstandigheden en daar het werk op aanpassen. De organisatie hoopt daarom ook veel machinisten van bietenrooiers te zien in Lelystad, want ook zij kunnen hier veel leren over de mogelijkheden van de machines.

Holmer: individueel bodemvolgend

Holmer komt met de nieuwe Terra Dos T3 met de nieuwe HR-rooi-techniek naar Lelystad. Kenmerkend voor de nieuwe rooi-techniek is dat de diepte per element via de computer wordt ingesteld. Bij aflopende kanten en spuitsporen kun je zo bijvoorbeeld alle rijen goed meepakken zonder extra diep te moeten rooien om de diepere rijen te kunnen pakken. Daarnaast is het rooisysteem aangepast. De rooischaren trillen niet alleen, maar zorgen bij het nieuwe rooiaggagaat ook voor een iets draaiende beweging bij het rooien. De aandrijving van de rooischaren is hydraulisch en individueel instelbaar. Holmer werkt met rooischaren en blijft dat doen.

Franz Kleine: met overlaadwagen

Fabrikant Franz Kleine uit het Duitse Salzkotten komt met de bekende SF 10-2-rooier met vijftienkuubs tussenbunker naar Beet Europe. Kleine doet dit samen met de overlaadwagen LS 18-2, die een capaciteit heeft van 28 kuub en een laadvermogen van achttien ton. De overlaadwagen staat op 800/65R32-banden. De truc van Kleine is om zo met relatief lichte machines non-stop te rooien. De bunkerwagen kan direct in de vrachtwagen lossen, maar ook de bieten aan de hoop draaien. Opvallend bij de SF 10-2 van Kleine is vooral het ontbladersysteem met zes schijven, die individueel ingesteld kunnen worden.

